

UNIWERSYTET
IM. ADAMA MICKIEWICZA
W POZNANIU

Podstawy pedagogiki dla nauczycieli cz. 1 (wykład)

Sylabus zajęć

Informacje podstawowe

Kierunek studiów Nauczanie matematyki i informatyki		Cykl dydaktyczny 2025/26	
Specjalność -		Kod zajęć 06NMIS.12K.01339.25	
Jednostka organizacyjna Wydział Matematyki i Informatyki		Języki wykładowe polski	
Poziom studiów studia pierwszego stopnia		Obligatoryjność Obowiązkowy	
Forma studiów studia stacjonarne		Blok zajęciowy Przedmioty kierunkowe	
Profil studiów profil ogólnoakademicki			
Koordynator zajęć	Renata Wawrzyniak-Beszterda		
Prowadzący zajęcia			
Okres Semestr 2	Forma zajęć / liczba godzin / forma zaliczenia • Wykład: 30, Egzamin		Liczba punktów ECTS 2

Cele kształcenia dla zajęć

Kod	Cel
C1	Poszerzenie wiedzy o zjawiskach społeczno-kulturowych obecnych w rzeczywistości szkolnej i wzajemnych relacjach między nimi (wychowanie, edukacja, socjalizacja, enkulturation, rozwój).
C2	Zapoznanie studentów/studentki ze zjawiskiem wychowania i jego uwarunkowaniami oraz specyfiką w warunkach szkolnych a także rolą nauczyciela.
C3	Wzbudzanie namysłu nad założeniami aksjologicznymi, filozoficznymi, antropologicznymi wychowania i szkolną praktyką procesu wychowania.
C4	Omówienie funkcji współczesnej szkoły i różnych wariantów praktyki szkolnej (modeli szkoły) wynikających z określonych koncepcji pedagogicznych (podejść tradycyjnych i alternatywnych).
C5	Rozwijanie umiejętności krytycznego namysłu nad rzeczywistością szkolną, rozpoznawania jej potencjału i deficytów oraz przejawów ukrytego programu szkoły.
C6	Zapoznanie studenta z różnymi rodzajami specjalnych potrzeb edukacyjnych uczniów, ideą i praktyką edukacji włączającej w systemie oświaty.
C7	Tworzenie sytuacji umożliwiających odniesienie zdobytej wiedzy do analizowania praktyki edukacyjnej .
C8	Zwiększanie gotowości do rozwijania postaw prospołecznych i poczucia odpowiedzialności za jakość swego przygotowania zawodowego.

Wymagania wstępne

Brak.

Efekty uczenia się dla zajęć

Kod	Efekty uczenia się dla zajęć w zakresie	Efekty uczenia się dla kierunku	Metody weryfikacji osiągnięcia efektów uczenia się dla zajęć
Wiedzy - Student/ka:			
W1	Zna i rozumie specyfikę, istotę oraz funkcje wychowania i jego aksjologiczne, filozoficzne a także antropologiczne założenia.	B2.W3, B2.W4	Egzamin pisemny
W2	Zna i rozumie relacje zachodzące między rozwojem a wychowaniem, potrafi powiązać modele wychowania z określonymi koncepcjami rozwoju człowieka.	B2.W3, B2.W4	Egzamin pisemny
W3	Potrafi zanalizować interakcje nauczyciel-uczeń realizowane w różnych modelach wychowania, potrafi wskazać ich przejawy oraz ocenić skutki dla rozwoju ucznia.	B2.W2, B2.W3, B2.W4	Egzamin pisemny
W4	Zna strukturę, właściwości i dynamikę procesu wychowania oraz metody oddziaływania wychowawczego. Rozumie mechanizmy wpływu oraz potencjał i ograniczenia każdej z metod.	B2.W2, B2.W3, B2.W4	Egzamin pisemny
W5	Potrafi scharakteryzować przejawy ukrytego programu szkoły. Rozumie ich skutki i znaczenie.	B2.W1	Egzamin pisemny

Kod	Efekty uczenia się dla zajęć w zakresie	Efekty uczenia się dla kierunku	Metody weryfikacji osiągnięcia efektów uczenia się dla zajęć
W6	Potrafi scharakteryzować tradycyjne i alternatywne podejście do edukacji szkolnej. Potrafi tę wiedzę wykorzystać w analizie praktyki szkolnej (z uwzględnieniem różnych wymiarów tej analizy m. in.: filozofii kształcenia, organizacji procesu uczenia się – nauczania, relacji nauczyciel – uczeń).	B2.W1	Egzamin pisemny
W7	Zna i rozumie funkcje i cele edukacji szkolnej (na różnych jej szczeblach) we współczesnym społeczeństwie.	B2.W1	Egzamin pisemny
W8	Zna organizację i funkcjonowanie systemu oświaty w Polsce z uwzględnieniem sytuacji uczniów z SPE. Zna i rozumie pojęcie specjalne potrzeby edukacyjne, segregacja, integracja, inkluzja.	B2.W4, B2.W5, B2.W6	Egzamin pisemny
Umiejętności – Student/ka:			
U1	Potrafi wykorzystać zdobytą wiedzę pedagogiczną w analizie i interpretacji zjawisk życia szkolnego.	B2.U3	Egzamin pisemny
Kompetencji społecznych – Student/ka:			
K1	Jest gotów wspierać uczniów w ich rozwoju, udzielać pomocy w sytuacjach trudnych, okazywać empatię oraz rozwijać swój warsztat zawodowy.	B2.K1, B2.K3, B2.K4	Egzamin pisemny

Treści programowe dla zajęć

Lp.	Treści programowe dla zajęć	Efekty uczenia się dla zajęć	Formy zajęć
1.	Zjawisko wychowania i jego relacje wobec enkulturacyj, socjalizacji, edukacji, opieki, kształcenia. Struktura i dynamika procesu wychowania.	W1, W4, U1	Wykład
2.	Sposoby myślenia o wychowaniu wyodrębnione ze względu na przyjmowane w nich założenia dotyczące natury rozwoju człowieka (ich założenia filozoficzne i psychologiczne).	W1, W2, U1, K1	Wykład
3.	Specyfika interakcji edukacyjnych/wychowawczych: rodzaje interakcji nauczyciel-uczeń i ich edukacyjne/wychowawcze konsekwencje.	W2, W3, U1, K1	Wykład
4.	Metody oddziaływania wychowawczego w pracy z uczniem/klasą.	W4, U1, K1	Wykład
5.	Modele współczesnej szkoły: od podejść tradycyjnych do alternatywnych. Ideologie edukacyjne i ich odzwierciedlenie w praktyce szkolnej.	W6, W7, U1, K1	Wykład
6.	Zróżnicowanie koncepcyjne szkół alternatywnych: wybrane egzemplifikacje. Alternatywne formy edukacji (unschooling, edukacja domowa).	W6, W7, U1, K1	Wykład
7.	Ukryty program szkoły- identyfikacja przejawów, interpretacja, funkcje.	W5, U1, K1	Wykład
8.	Organizacja i funkcjonowanie systemu oświaty. Planowanie i dokumentowanie pracy szkoły.	W7, W8	Wykład

Lp.	Treści programowe dla zajęć	Efekty uczenia się dla zajęć	Formy zajęć
9.	Specjalne potrzeby edukacyjne – ustalenia definicyjne; sytuacja ucznia z SPE w systemie oświaty.	W8, U1, K1	Wykład

Informacje dodatkowe

Forma zajęć	Metody i formy prowadzenia zajęć
Wykład	Wykład z prezentacją multimedialną wybranych zagadnień, Wykład konwersatoryjny, Wykład problemowy, Dyskusja, Praca z tekstem, Demonstracje dźwiękowe i/lub video

Forma zajęć	Warunki zaliczenia zajęć
Wykład	80% obecności na zajęciach Egzamin zaliczony w wyniku uzyskania 51% łącznej sumy możliwych do uzyskania punktów. Kryteria oceniania: • bardzo dobry (bdb; 5,0): student osiągnął planowane efekty uczenia się obejmujące wszystkie istotne aspekty w stopniu zaawansowanym • dobry plus (+db; 4,5): student osiągnął planowane efekty uczenia się obejmujące wszystkie istotne aspekty w stopniu bardzo wysokim, mogły pojawić się nieliczne błędy lub niepoprawności • dobry (db; 4,0): student osiągnął planowane efekty uczenia się obejmujące istotne aspekty w stopniu dobrym, mogły pojawić się błędy lub niepoprawności • dostateczny plus (+dst; 3,5): student osiągnął planowane efekty uczenia się bez niektórych istotnych aspektów, mogły pojawić się poważniejsze błędy lub niepoprawności • dostateczny (dst; 3,0): student osiągnął planowane efekty uczenia się bez niektórych istotnych aspektów, mogły pojawić się liczne błędy i niepoprawności • niedostateczny (ndst; 2,0): student nie osiągnął planowanych efektów uczenia się.

Literatura

Obowiązkowa

1. Brzezińska A.I., Psychologia wychowania, w: Psychologia. Podręcznik akademicki, red. J. Strelau, Gdańsk 2006.
2. Gutek G.L., Filozoficzne i ideologiczne podstawy edukacji, Gdańsk 2003.
3. Żłobicki W., Ukryty program w edukacji. Między niewiedzą a manipulacją, Kraków 2002.
4. Pedagogika. Podręcznik akademicki, red. Z. Kwieciński, B. Śliwerski, 2004 (tom 1) wybrane rozdziały: Pedagogika Nowego Wychowania S. Sztobryn, Pedagogika waldorfska B. Śliwerski, Pedagogika Marii Montessori R. Kucha, Pedagogika Petera Petersena S. Sztobryn, Pedagogika Celestyna Freineta S. Sztobryn.
5. Łobocki M., Teoria wychowania w zarysie, Warszawa 2004.

Dodatkowa

1. Okoń W. , Dziesięć szkół alternatywnych, Warszawa 1997.
2. Nowotniak J., Ukryty program szkolnej rzeczywistości, Szczecin 2002.
3. Kwatera A., Zróżnicowania szkoły: wielość modeli i ofert systemu edukacyjnego- alternatywa dla tradycji.
https://rep.up.krakow.pl/xmlui/bitstream/handle/11716/1149/zrozniciowania_szkoly_wielosc_mo_kwatera_anna_000079.pdf?sequence=1&isAllowed=y
4. Moraczewska B., Plan daltoński jako narzędzie dla współczesnej edukacji. Konieczność czy ekstrawagancja? Studia Gdańskie. Wizje i rzeczywistość 10, 351-364, 2013.
https://bazhum.muzhp.pl/media/files/Studia_Gdanske_Wizje_i_rzeczywistosc/Studia_Gdanske_Wizje_i_rzeczywistosc-r2013-t10/Studia_Gdanske_Wizje_i_rzeczywistosc-r2013-t10-s351-364/Studia_Gdanske_Wizje_i_rzeczywistosc-r2013-t10-s351-364.pdf
5. Pańtak A., Uwarunkowania ukrytego programu szkoły, Studia Pedagogiczne. Problemy Społeczne, Edukacyjne i Artystyczne 13, 101-114, 2000.
https://bazhum.muzhp.pl/media/files/Studia_Pedagogiczne_Problemy_Spoleczne_Edukacyjne_i_Artystyczne/Studia_Pedagogiczne_Problemy_Spoleczne_Edukacyjne_i_Artystyczne-r2000-t13/Studia_Pedagogiczne_Problemy_Spoleczne_Edukacyjne_i_Artystyczne-r2000-t13-s101-114/Studia_Pedagogiczne_Problemy_Spoleczne_Edukacyjne_i_Artystyczne-r2000-t13-s101-114.pdf
6. Tavis C., Wade C., Psychologia. Podejścia i koncepcje, Poznań 2008. (Uczenie się przez warunkowanie s.179-213; Podejście psychoanalityczne, s. 419-466)
7. Kołakowski A., Piśula A., Sposób na trudne dziecko, Gdańsk 2007.
8. Nowak M., Teorie i koncepcje wychowania, Warszawa 2008.
9. Janowski A., Pedagogika praktyczna. Zarys problematyki-zdrowy rozsadek-wyniki badań, Warszawa 2009.
10. Guza A., Krzyżyk D. (red.), Praca z uczniem o specjalnych potrzebach edukacyjnych, Tom I, Kielce 2012. Guza A., Niesporek-Szamburska B. (red.), Praca z uczniem o specjalnych potrzebach edukacyjnych, Tom II, Kielce 2012.
<https://repozytorium.amu.edu.pl/bitstream/10593/4767/1/2003%20Abrezi%20C5%84ska%20Dzieci%20z%20uk%20C5%82adu%20ryzyka.pdf>

Nakład pracy studenta i punkty ECTS

Rodzaje zajęć studenta	Średnia liczba godzin* przeznaczonych na zrealizowane rodzaje zajęć
Wykład	30
Czytanie wskazanej literatury	8
Przygotowanie do egzaminu	12
Łączny nakład pracy studenta	Liczba godzin 50
Liczba punktów ECTS	ECTS 2

* godzina (lekcyjna) oznacza 45 minut

Efekty uczenia się dla kierunku

Kod	Treść
B2.K1	Absolwent/ka jest gotów/gotowa do okazywania empatii uczniom oraz zapewniania im wsparcia i pomocy
B2.K3	Absolwent/ka jest gotów/gotowa do samodzielnego pogłębiania wiedzy pedagogicznej
B2.K4	Absolwent/ka jest gotów/gotowa do współpracy z nauczycielami i specjalistami w celu doskonalenia swojego warsztatu pracy
B2.U3	Absolwent/ka potrafi formułować oceny etyczne związane z wykonywaniem zawodu nauczyciela
B2.W1	Absolwent/ka zna i rozumie system oświaty: organizację i funkcjonowanie systemu oświaty, podstawowe zagadnienia prawa oświatowego, krajowe i międzynarodowe regulacje dotyczące praw człowieka, dziecka, ucznia oraz osób z niepełnosprawnościami, znaczenie pozycji szkoły jako instytucji edukacyjnej, funkcje i cele edukacji szkolnej, modele współczesnej szkoły, pojęcie ukrytego programu szkoły, alternatywne formy edukacji, zagadnienie prawa wewnątrzszkolnego, podstawę programową w kontekście programu nauczania oraz działania wychowawczo-profilaktyczne, tematykę oceny jakości działalności szkoły lub placówki systemu oświaty
B2.W2	Absolwent/ka zna i rozumie rolę nauczyciela i koncepcje pracy nauczyciela: etykę zawodową nauczyciela, nauczycielską pragmatykę zawodową – prawa i obowiązki nauczycieli, zasady odpowiedzialności prawnej opiekuna, nauczyciela, wychowawcy i za bezpieczeństwo oraz ochronę zdrowia uczniów, tematykę oceny jakości pracy nauczyciela, zasady projektowania ścieżki własnego rozwoju zawodowego, rolę początkującego nauczyciela w szkolnej rzeczywistości, uwarunkowania sukcesu w pracy nauczyciela oraz choroby związane z wykonywaniem zawodu nauczyciela
B2.W3	Absolwent/ka zna i rozumie wychowanie w kontekście rozwoju: ontologiczne, aksjologiczne i antropologiczne podstawy wychowania; istotę i funkcje wychowania oraz proces wychowania, jego strukturę, właściwości i dynamikę; pomoc psychologiczno-pedagogiczną w szkole – regulacje prawne, formy i zasady udzielania wsparcia w placówkach systemu oświaty, a także znaczenie współpracy rodziny ucznia i szkoły oraz szkoły ze środowiskiem pozaszkolnym
B2.W4	Absolwent/ka zna i rozumie zasady pracy opiekuńczo-wychowawczej nauczyciela: obowiązki nauczyciela jako wychowawcy klasy, metodykę pracy wychowawczej, program pracy wychowawczej, style kierowania klasą, ład i dyscyplinę, poszanowanie godności dziecka, ucznia lub wychowanka, różnicowanie, indywidualizację i personalizację pracy z uczniami, funkcjonowanie klasy szkolnej jako grupy społecznej, procesy społeczne w klasie, rozwiązywanie konfliktów w klasie lub grupie wychowawczej, animowanie życia społeczno-kulturalnego klasy, wspieranie samorządności i autonomii uczniów, rozwijanie u dzieci, uczniów lub wychowanków kompetencji komunikacyjnych i umiejętności społecznych niezbędnych do nawiązywania poprawnych relacji; pojęcia integracji i inkluzji; sytuację dziecka z niepełnosprawnością fizyczną i intelektualną w szkole ogólnodostępnej, problemy dzieci z zaburzeniami ze spektrum autyzmu i ich funkcjonowanie, problemy dzieci zaniedbanych i pozbawionych opieki oraz szkolną sytuację dzieci z doświadczeniem migracyjnym; problematykę dziecka w sytuacji kryzysowej lub traumatycznej; zagrożenia dzieci i młodzieży: zjawiska agresji i przemocy, w tym agresji elektronicznej, oraz uzależnień, w tym od środków psychoaktywnych i komputera, a także zagadnienia związane z grupami nieformalnymi, podkulturami młodzieżowymi i sektami
B2.W5	Absolwent/ka zna i rozumie sytuację uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi: specjalne potrzeby edukacyjne uczniów i ich uwarunkowania (zakres diagnozy funkcjonalnej, metody i narzędzia stosowane w diagnozie), konieczność dostosowywania procesu kształcenia do specjalnych potrzeb edukacyjnych uczniów (projektowanie wsparcia, konstruowanie indywidualnych programów) oraz tematykę oceny skuteczności wsparcia uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi
B2.W6	Absolwent/ka zna i rozumie zasady pracy z uczniem z trudnościami w uczeniu się; przyczyny i przejawy trudności w uczeniu się, zapobieganie trudnościom w uczeniu się i ich wczesne wykrywanie, specyficzne trudności w uczeniu się – dysleksja, dysgrafia, dysortografia i dyskalkulia oraz trudności w uczeniu się wynikające z dysfunkcji sfery percepcyjno-motorycznej oraz zaburzeń rozwoju zdolności, w tym językowych i arytmetycznych, i sposoby ich przewyższania; zasady dokonywania diagnozy nauczycielskiej i techniki diagnostyczne w pedagogice